

POČETAK VELIKE PUSTOLOVINE

ili

Što je spremnost za školu?

Svake godine u rujnu nova generacija djece s velikim uzbuđenjem - mješavinom veselog iščekivanja i nestrpljivosti, neizvjesnosti i zabrinutosti - kreće u veliku pustolovinu koju zovemo škola.

Ništa manje uzbuđenje ne vlada ni među njihovim roditeljima, posebno onima koji po prvi put upisuju dijete u prvi razred.

Svaki roditelj, naravno, želi, očekuje ili se nada da će njegovo dijete biti što bolji učenik.

Danas je ovo posebno naglašeno, jer živimo u društvu koje teži postati društvom znanja i sve se više govori o nužnosti cjeloživotnog učenja.

Istovremeno, početak školovanja djeteta budi kod roditelja i njihove nekadašnje školske probleme, vlastite ambicije i nezadovoljene želje.

Dijete svoje prve korake, prva znanja o sebi i svijetu oko sebe, prve vještine stječe u okrilju obitelji, unutar toplih i privrženih odnosa s roditeljima i drugim članovima obitelji, koji potiču i podupiru razvoj djeteta odnosno učenje.

Početak školovanja podrazumijeva da
stiže vrijeme kada će dijete
svakodnevno više sati izbivati iz kuće
odnosno izvan obiteljskog kruga, te se
suočavati s novim okruženjem i novim
zahtjevima i izazovima.

Škola će djelovati kao obrazovna institucija, ali i kao novi, bitan odgojni čimbenik.

Mnoge roditelje iznenadi kada se u prvom razredu dijete po prvi put suprotstavi njihovom autoritetu rečenicom: *Tako je rekla učiteljica!*

Tijekom prvih godina školovanja najveći odgojni utjecaj ima učitelj/ica, a uloga vršnjaka postaje sve značajnija - što posebno dolazi do izražaja ulaskom u pubertet, ali to je već neka druga priča...

Kod nas je uzrast djeteta za polazak u školu zakonom određen.

Ipak, mnogi se roditelji pitaju:
je li njihovo dijete spremno za školu,
treba li prije polaska u školu znati
čitati i pisati slova...

Ponekad, roditelji žele odgoditi polazak u školu kako bi djetetu produžili vrijeme bezbrižnosti i igre,

a poneki (ne)opravdano traže raniji polazak u školu od onog zakonski propisanog.

Što je, dakle, spremnost za školu?

Odmah da pojasnimo, zrelost i
spremnost nisu isto!

Zrelost za školu je rezultat procesa
sazrijevanja koji je biološki uvjetovan.

Spremnost za školu, pored zrelosti, uključuje i sva iskustva i znanja koje je dijete usvojilo u razdoblju do škole, kao i motivaciju za učenje.

Ona je rezultat međudjelovanja sazrijevanja, učenja i razvoja - odskočna daska.

Naime, postoji nešto što zovemo kritičnim vremenom za učenje ili, drugim riječima, optimalno vrijeme za učenje pojedinih vještina za većinu djece.

Što to znači?

Koliko god se dijete i njegovi roditelji trudili, ono neće uspjeti razviti neku vještinu ukoliko njegov živčani sustav i tijelo nisu dosegli potreban stupanj zrelosti.

Isto tako, ako propustimo priliku da dijete vježba neke vještine u pravo vrijeme, ono će postizati slabije rezultate.

Dakle, sve u svoje vrijeme, uvažavajući djetetove individualne potrebe i stupanj razvoja!

Inače će kao rezultat, dijete razviti otpor prema učenju i izgubiti motivaciju za učenje, te će se narušiti pozitivna slika o sebi.

Jedan od načina prepoznavanja optimalnog trenutka je pojava djetetovog spontanog zanimanja, na primjer, za učenje čitanja i pisanja.

Spremnost za školu uključuje tjelesnu, govornu, kognitivnu, emocionalnu i socijalnu zrelost/razvijenost te motivaciju za učenje.

Tjelesna spremnost za školu odnosi se na djetetovu mogućnost podnošenja određenih psihofizičkih napora (npr., hodanje od kuće do škole, nošenje torbe s knjigama, duže mirno sjedenje u klupi...).

Pokazatelji su tjelesna težina (oko 18 kg) i visina (oko 118 cm), usvojene navike uredne ishrane, spavanja i kontrole izlučivanja...

Govorna razvijenost podrazumijeva različite vještine poput:

slušanja, praćenja što drugi govore, razumijevanja uputa, jasan izgovor, sposobnost izražavanja misli i osjećaja, razvijen pojam o čitanju i pisanju...

Kognitivna spremnost uključuje
inteligenciju, percepciju (opažanje),
pažnju, pamćenje i mišljenje.

Tako, na primjer, iako dijete ne treba znati čitati i pisati, očekuje se da sigurno opaža prostorne i vremenske odnose, razlikuje osnovne boje i razlikuje oblike i veličine, može se usredotočiti na određeni sadržaj itd.

Emocionalna spremnost za školu vidljiva je u određenom stupnju emocionalne stabilnosti i mogućnosti kontrole vlastitih osjećaja.

To će omogućiti djetetu da se na nekoliko sati može odvojiti od roditelja, svladavati snažne emocije poput straha i ljutnje, nositi se u određenoj mjeri s usporedbom s vršnjacima, tremom i sl.

Socijalna spremnost, između ostalog,
uključuje sposobnost djeteta da :

- ostvaruje uspješnu komunikaciju
- surađuje s vršnjacima i učiteljima,
- usvaja pravila ponašanja,
- kao i na njegovu mogućnost
podređivanja vlastitih potreba i
želja pravilima skupine kojoj pripada.

Dakle, polazak djeteta u prvi razred osnovne škole predstavlja prekretnicu i novo iskustvo u životu svakog djeteta i njegovih roditelja.

Uspješnost djeteta u školi ovisi o njegovoj spremnosti - tjelesnoj, kognitivnoj, emocionalnoj, socijalnoj - koja nije nešto što dolazi samo od sebe.

Ona je rezultat bavljenja djetetom !

Stoga, iskoristite vrijeme do početka nastavne godine za psihičku i tjelesnu pripremu Vašeg djeteta koja će mu olakšati susret sa školom.

POTIČITE INTERES ZA ŠKOLU

- ➡ Potičite znatizelju djeteta.
- ➡ Podržavajte interes za učenje novog.
- ➡ Pričajte o školi.

RAZVIJAJTE POZITIVNE STAVOVE PREMA ŠKOLI I UČENJU

- ➡ Školu predstavljajte u realnom svjetlu. Dijete nikad ne plašite školom.
- ➡ Podržavajte kod djeteta autoritet učitelja, ne govorite o njima negativno pred djetetom, time ga zbunjujete.

RAZVIJAJTE RADNE NAVIKE DJETETA

- ➡ Odredite djetetu prostor za učenje.
- ➡ Naviknite dijete na sjedeći rad, ponudite mu bojanke, slikovnice, igre koje se obavljaju sjedeći.

PRIPREMITI DIJETE NA OCJENJIVANJE

- ➡ Ne opterećujte dijete prevelikim očekivanjima.
- ➡ Ističite vrijednost znanja i vještina, a ne samo ocjene.
- ➡ Naglašavajte važnost vježbanja za uspješno napredovanje.

NA VRIJEME IZVRŠITE TEHNIČKE PRIPREME

- ➡ Na vrijeme obavijestite dijete o promjenama u ritmu života.
- ➡ Pravodobno nabavite potreban pribor za školu.
- ➡ Uvježbajte s djetetom put do škole.

Još prijedloga:

- vježbajte s djetetom pozdravljanje ukućana, susjeda i poznanika,
- potičite dijete da koristi u komunikaciji s drugima riječi poput molim, hvala, izvoli i oprost,

- uputite dijete na potrebu redovitog i pravilnog održavanja higijene (pranje ruku, zubi, brisanje nosa i sl.),
- pomognite djetetu da svlada vezivanje vezica na cipelama
- te otkopčavanje/zakopčavanje dugmadi...

I pri svemu tome, zapamtite kako djeca često nisu dobra u slušanju odraslih, ali su zato odlična u njihovom oponašanju.

Dobrodošli u školu!

*Školska psihologinja,
mr. Vedrana Ždero,
želi Vam sretan početak i uspješno
školovanje Vašeg djeteta*